กรณี ลูกเรือประมงทะเลถูกเชือกอวนพันขาลากหกล้มได้รับบาดเจ็บ

๑. ข้อมูลสถานประกอบกิจการ

๑.๑ ชื่อสถานประกอบกิจการ เรือ จ ๘
เครื่องหมายประจำเรือ AM ๑๔๔ A ขนาดเรือ ๔๑.๒๙ ตันกรอส ชนิดเครื่องมือทำการประมง อวนลากแผ่นตะเฆ่ มีนาย จ เป็นเจ้าของเรือ/นายจ้างมีภูมิลำเนาอยู่ ตำบลบางริ้น อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง

๑.๒ มีลูกจ้างรวม ๘ คน ชาย ๘ คน หญิง - คน
แบ่งเป็นลูกจ้างรายเดือน จำนวน ๘ คน ลูกจ้างรายวัน จำนวน - คน
สัญชาติ ไทย จำนวน ๒ คน ชาย ๒ คน
สัญชาติ เมียนมา จำนวน ๖ คน ชาย ๖ คน

๑.๓ วันทำงานของ เรือ จ ๘ ออกทำการประมงเดือนละ ๒ ครั้ง ๆ ละ ๑๒-๑๔ วัน จึงเข้าฝั่งเพื่อขึ้นสัตว์น้ำและให้ลูกเรือพักประมาณ ๒ วัน แล้วออกทำการประมงรอบใหม่ ตามปกติออกทำการประมงบริเวณทะเลอันดามันจังหวัดระนองและจังหวัดพังงา

๑.๔ สถิติการประสบอันตรายจากการทำงานของลูกจ้าง (กรณีร้ายแรง) จากการตรวจสอบข้อมูลจาก Dashboard กองความปลอดภัยแรงงาน ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๒ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ไม่มีสถิติการประสบอันตราย

๒. ข้อมูลทั่วไป/รายละเอียดและลำดับเหตุการณ์การเกิดอุบัติเหตุ

๒.๑ ข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อมของสถานที่เกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน (เช่น สภาพอาคารหรือสิ่งแวดล้อม/เครื่องจักร/ระบบ/การจัดการ/กระบวนการผลิต/ชนิดวัสดุหรือวัตถุดิบ/หรือ อื่นๆ)

๒.๑.๑ สภาพอาคารหรือสิ่งแวดล้อม
เรือ จ ๘ ประกอบด้วย พื้นที่ ๒ ส่วน ดังนี้

- พื้นที่หัวเรือ ใช้สำหรับวางอวน เชือก อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำประมง มีห้องเก็บสัตว์น้ำจำนวน ๗ ห้อง และส่วนหัวเรือมีเสาติดรอกใช้ในยกอวนขึ้นจากทะเล พร้อมใช้พื้นที่ในการคัดแยกสัตว์น้ำ
- เก๋งมี ๒ ชั้น ชั้นล่างประกอบด้วยห้องพักไต๋เรือและด้านหลังเป็นห้องพักของลูกเรือ ท้ายเรือใช้สำหรับประกอบอาหาร รวมทั้งเป็นสถานที่เก็บถังน้ำสำหรับใช้ในการอุปโภคและบริโภค ด้านบนเรือเป็นดาดฟ้าใช้สำหรับเก็บถังเปล่าเพื่อนำมาใส่สัตว์น้ำ และอุปกรณ์ของใช้ต่าง ๆ

เรือจักรพงศ์ ๘ มีลูกเรือประกอบด้วย

- ไต๋ก๋งเรือ ชื่อ นาย ก เป็นผู้ควบคุมเรือ ทำหน้าที่ผู้ควบคุมเรือและสั่งการทำงานบนเรือ
- ช่างเครื่อง ชื่อ นาย ม ทำหน้าที่ในการควบคุมเครื่องจักร เครื่องยนต์ที่อยู่ภายในเรือ
- ลูกเรือปฏิบัติงานในเรือทำหน้าที่ วางอวน กู้อวน ตักปลา คัดแยกขนาดชนิดของสัตว์น้ำเก็บปลา ขนย้ายปลาและซ่อมอวน เป็นต้น

๒.๑.๒ เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ (จำนวน ชนิด ประเภท กลไกการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน ข้อมูลการตรวจสอบ บำรุงรักษา ฯลฯ) มีดังนี้

- เครื่องยนต์ในการขับเคลื่อนเรือ ๑ เครื่อง
- เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ๑ เครื่อง

- กว้าน ๑ ตัว อยู่บริเวณด้านข้างเรือ
- รอก ๒ ตัว ติดอยู่บริเวณเสาหัวเรือไว้สำหรับยกอวน

๒.๑.๓ ข้อมูลด้านการบริหารและจัดการด้านความปลอดภัยฯ

- นายจ้างได้จัดอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลให้แก่ลูกจ้าง ได้แก่ รองเท้าบูท ถุงมือยาง ถุงมือหนัง
- นายจ้างติดประกาศสัญลักษณ์เตือนอันตรายและเครื่องหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยฯ เตือนให้ระวังอันตรายไฟฟ้า ส่วนป้ายในระวังความร้อน และป้ายที่อับอากาศ ไม่ได้ติดประกาศไว้
- นายจ้างจัดให้มีเครื่องดับเพลิงแบบเคลื่อนย้ายได้ภายในเรือ จำนวน ๒ ถัง
- นายจ้างให้ลูกจ้างที่ลงทำงานในเรือทุกคน ผ่านการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- ในการทำงานมีหัวหน้างานคอยคอบคุมการทำงานและสอนงานลูกจ้างใหม่

๒.๑.๔ ขั้นตอนปฏิบัติงาน

- **เตรียมอวนลากให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน**
- **การปล่อยอวน** ลักษณะการทำงานจะเป็นการปล่อยอวนลงจากตัวเรือ โดยเรือจะเดินหน้าช้า ๆ ส่วนที่เป็นก้นถุงจะถูกปล่อยลงน้ำก่อน ตามด้วยส่วนต่าง ๆ ของตัวอวน แผ่นตะเฆ่ และสายลากตามลำดับ เมื่อแผ่นตะเฆ่ลงน้ำแล้วจะเร่งความเร็วเรือเพิ่มขึ้นจนแผ่นตะเฆ่เริ่มต้านน้ำ และถ่างออกเต็มที่ จากนั้นจะทยอยปล่อยสายลากต่อไป โดยพยายามรักษาให้ระยะของสายลากทั้งสองลงน้ำเท่ากันจนกระทั่งแผ่นตะเฆ่สัมผัสพื้นทะเล สายลากจะถูกปล่อยลงน้ำอีกเล็กน้อยจนได้ระยะที่ต้องการ เสร็จแล้วจะตรึงสายลากทั้งสองเส้นไว้กับเรือ และเร่งความเร็วเรือมากขึ้นเพื่อลากอวน
- **การลากอวน** เรือจะทำการลากอวนไปจนกว่าจะถึงเวลากู้ โดยจะใช้เวลาในการลากประมาณ ๖ ชั่วโมง/ครั้ง
- **การกู้อวน** จะเริ่มจากการกว้านสายลากขึ้นมาก่อน ตามด้วยแผ่นตะเฆ่ เก็บแผ่นตะเฆ่ไว้ที่ท้าย-เรือ จากนั้นจะทำการกว้านอวนและสาวดึงอวนจนสามารถนำก้นถุงอวนขึ้นมาบนเรือ ยกก้นถุงอวนขึ้นเพื่อเปิดปลายสุดของถุงอวนและเทสัตว์น้ำกองลงบนพื้นเรือ
- **การคัดแยกชนิด – ขนาดสัตว์น้ำ** สัตว์น้ำที่ลากขึ้นมาได้ จะถูกเทลงบนพื้นเรือเพื่อทำการคัดแยกสัตว์น้ำในแต่ละชนิดลงในกระบะพลาสติก หลังจากนั้นสัตว์น้ำจะถูกนำไปเก็บในห้องเก็บสัตว์น้ำ (ห้องน้ำแข็ง) ในขั้นตอนต่อไป
- **การนำสัตว์น้ำไปเก็บในห้องเก็บ** ลูกเรือจะนำปลาในกระบะพลาสติกไปจัดเรียงในห้องเก็บสัตวน้ำ และตักน้ำแข็งหมกสัตว์น้ำเพื่อรักษาคุณภาพสัตว์น้ำ
- **การนำสัตว์น้ำขึ้นจากเรือ** เมื่อเรือประมงจอดเทียบท่าเพื่อขนสัตว์น้ำขึ้น ลูกเรือจะยกกระบะขึ้นจากห้องเก็บในเรือขึ้นบนท่า
- **การบำรุงรักษาอวน** ก่อนที่จะออกเรือ/หลังการกู้อวน ลูกเรือจะนำอวนที่ใช้มาตรวจสอบสภาพว่ามีรอยขาดหรือไม่ ถ้ามีจะทำการปะ/ชุนอวน ให้เรียบร้อย และจัดเรียงอวนไว้บนเรือให้เรียบร้อยเพื่อเตรียมอวนไปใช้ในครั้งต่อไป

ขั้นตอนการปฏิบัติงานของเรืออวนลากแผ่นตะเฆ่

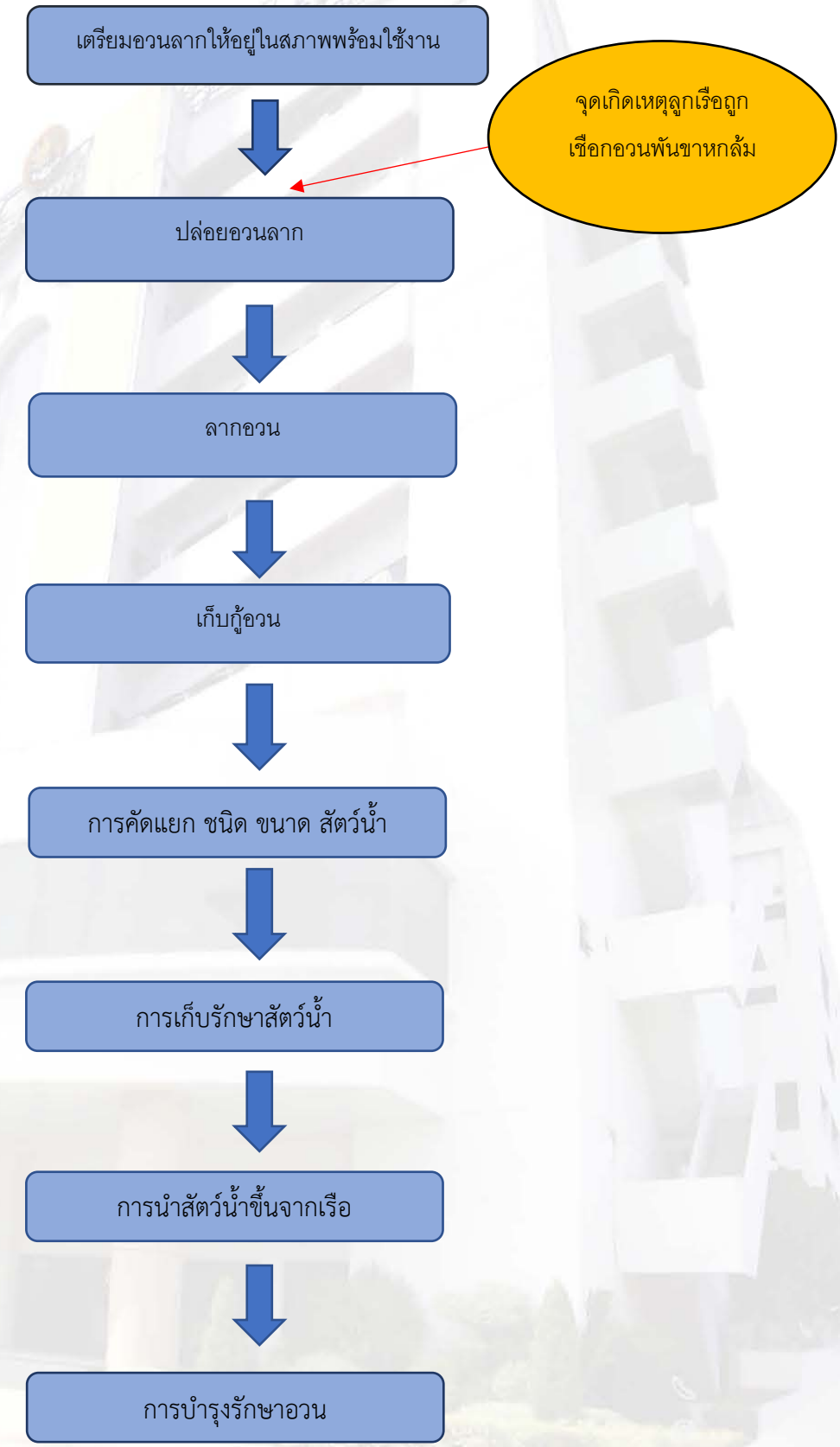

ลักษณะการทำงานของเรืออวนลากแผ่นตะเฆ่

๒.๒ รายละเอียด/ลำดับเหตุการณ์

เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๖ เรือ จ ๘ ได้แจ้งออกจากท่าเรือแพปลาทอง เวลา ๑๔.๐๐ น.เพื่อทำการประมงตามปกติและได้ทำการประมงเรื่อยมา จนถึงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ เวลา ๑๒.๐๐ น. เรือลอยลำใกล้เกาะพยาม จังหวัดระนอง เพื่อปล่อยอวนลงทะเล ขณะปล่อยอวนมีลูกเรืองช่วยกัน ๔ คน ปล่อยอวนไปประมาณ ๕ นาที ขณะเชือกอวนกำลังไล่ลงน้ำ นาย จอ ได้ยืนอยู่บนกองเชือกอวน เชือกอวนได้พันขาขวาและลากนาย จอ ล้มลง ไต๋เรือซึ่งอยู่ในเหตุการณ์จึงได้หยุดเรือและได้ขับเรือถอยหลังเพื่อให้เชือกอวนหย่อน เมื่อเชือกอวนหย่อน เพื่อนร่วมงานได้ช่วยนาย จอ ผู้บาดเจ็บ ออกจากกองเชือกและช่วยประคองนาย จอ ไปนอนพักที่ท้ายเรือ ช่วยกันปฐมพยาบาลเบื้องต้น และไต๋เรือได้โทรศัพท์แจ้งนายจ้างว่าเกิดอุบัติเหตุลูกเรือได้รับบาดเจ็บ จากนั้นได้เก็บอวนและนำเรือแจ้งเข้าแพปลาทองในเวลา ๑๕.๓๐ น. เพื่อส่ง นาย จอ ไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลฯ

เรือ จ ๘ ภาพขณะเกิดเหตุ

๓. รายละเอียดการประสบอันตรายหรือความสูญเสียหรือหยุดการผลิตจากอุบัติเหตุ

๓.๑ จำนวนผู้เสียชีวิต - คน

๓.๒ จำนวนผู้บาดเจ็บ ๑ คน คือ นาย จอ สัญชาติ เมียนมา อายุ ๓๗ ปี หมายเลขประจำตัว CC ๗๓๑๔๔๑๙

๓.๓ จำนวนผู้ทุพพลภาพ - คน

ค่ารักษาพยาบาล ๑ คน ในการรักษาเข้าโรงพยาบาลลูกจ้างใช้สิทธิประกันสุขภาพ โดยระหว่างรักษาตัวนายจ้างเป็นผู้รับผิดชอบพาไปพบแพทย์ และจ่ายค่าจ้างให้ตามปกติ ช่วยค่าเช่าบ้าน ค่าอาหารและข้าวสารให้แก่ลูกจ้าง

๓.๔ การสูญเสียทรัพย์สินหรืออาคารสถานที่/เครื่องจักรอุปกรณ์ -

๓.๕ อื่น ๆ -

๔. การวิเคราะห์ปัจจัย/สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ (ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น อธิบายลักษณะการกระทำที่ไม่ปลอดภัย สภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย หรือสาเหตุอื่น ๆ)

๔.๑ ปัจจัยด้านคน/การกระทำที่ไม่ปลอดภัย

- ลูกจ้างไม่ทราบขั้นตอนวิธีการทำงานเนื่องจากเพิ่งเข้าทำงานใหม่ยังขาดประสบการณ์ในการทำงาน

- ลูกจ้างไม่ระมัดระวังในการทำงาน ยืนบนกองเชือกลากอวนที่มีขนาดใหญ่ ขณะปล่อยเชือกลงทะเลเชือกจะมีการคลื่อนที่ด้วยความแรงด้วยแรงต้านของน้ำและการขับเคลื่อนของเรือ

๔.๒ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม/สภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย

- พื้นที่ทำงานมีบริเวณแคบ ลูกจ้างไม่มีที่ยืน มีทั้งอวน เชือก วางกองอยู่บนพื้น ประกอบกับช่วงปล่อยอวนต้องช่วยกันทำงาน ไม่สามารถหยุดการทำงานหรือหลบหลีกสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ทัน

- เรือมีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา พื้นที่ทำงานเปียกลื่น พื้นที่ลาดเอียงและการวางอุปกรณ์ไม่เป็นระเบียบเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ

- สภาพอากาศและคลื่นลมแรงอาจพัดลูกเรือชนกระแทกวัสดุสิ่งของต่าง ๆ ที่วางอยู่ใกล้กับบริเวณพื้นที่ทำงานทำให้เสียการทรงตัว

๔.๓ ปัจจัยอื่น ๆ

- นายจ้างไม่จัดทำคู่มือความปลอดภัยในการทำงาน/หรือคู่มือการปฏิบัติงานและไม่สอนขั้นตอนวิธีการทำงานเกี่ยวกับการทำงานในเรือประมง

- ไม่จัดให้ลูกจ้างได้รับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงานก่อนเริ่มการทำงาน

๕. ข้อเสนอแนะหรือมาตรการสำหรับการป้องกัน

๕.๑ ข้อเสนอแนะหรือมาตรการแก้ไขป้องกันที่เหมาะสม (เฉพาะเจาะจงแต่ละกรณี)

- ในขั้นตอนการปล่อยอวน ห้ามมิให้ลูกจ้างยืนคร่อมเชือก ระวังจุดที่ยืนไม่ให้เท้าติดห่วงเชือก รวมถึงบริเวณที่มีเชือกโยง สำหรับการปล่อยอวนเพื่อป้องกันลูกเรือถูกอวน/เชือกอวนดึงลงสู่ทะเล โดยให้กำหนดเป็นขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยให้ครอบคลุมและครบถ้วน เพื่อควบคุมมิให้มีการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการทำงานในเรือประมง

- จัดให้มีการแจ้งสัญญาณการทำงานที่ชัดเจน รวมทั้งหมั่นตรวจสอบ ดูแล การทำงานของเพื่อนร่วมงานเป็นระยะๆ

- ให้นายจ้างจัดให้มีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยให้กับลูกเรือทุกคน ก่อนการปฏิบัติงานเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับสภาพการทำงาน การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ความปลอดภัยบนเรือก่อนการทำงาน

- ให้นายจ้างจัดทำคู่มือความปลอดภัยและแจกคู่มือความปลอดภัยให้กับลูกจ้าง ก่อนที่จะเข้าทำงานหรือเปลี่ยนงาน สถานที่ทำงานหรือแจ้งให้ทราบถึงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำงาน พร้อมอบรมสอนขั้นตอนวิธีการทำงานที่ถูกต้อง

- จัดให้มีการตรวจสอบสภาพความพร้อมของเรือ อุปกรณ์ เครื่องมือและของใช้ต่าง ๆ ทุกครั้งก่อนการปฏิบัติงาน

- ให้นายจ้างมีมาตรการควบคุม กำกับ ดูแลการปฏิบัติงานของลูกเรือขณะปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดเมื่อมีปัญหาสามารถช่วยเหลือได้ทันที

๖. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ (ระบุ พ.ร.บ. พร้อมมาตราที่เกี่ยวข้อง/กฎกระทรวงพร้อมข้อที่เกี่ยวข้อง)

๖.๑ พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานในสภาพการทำงานหรือสภาพแวดล้อมในการทำงานที่อาจทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพอนามัย ให้นายจ้างแจ้งให้ลูกจ้างทราบถึงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำงานและแจกคู่มือปฏิบัติงานให้ลูกจ้างทุกคนก่อนที่ลูกจ้างจะเข้าทำงาน เปลี่ยนงาน หรือเปลี่ยนสถานที่ทำงาน

มาตรา ๑๖ ให้นายจ้างจัดให้ผู้บริหาร หัวหน้างาน และลูกจ้างทุกคนได้รับการฝึกอบรมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อให้บริหารจัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานได้อย่างปลอดภัย

ในกรณีที่นายจ้างรับลูกจ้างเข้าทำงาน เปลี่ยนงาน เปลี่ยนสถานที่ทำงาน หรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ ซึ่งอาจทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพอนามัย ให้นายจ้างจัดให้มีการฝึกอบรมลูกจ้างทุกคนก่อนการเริ่มทำงาน

การฝึกอบรมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

๗. ผู้สอบสวนและรายงานอุบัติเหตุ

ศูนย์ความปลอดภัยในการทำงานเขต ๘ (สุราษฎร์ธานี)
กองความปลอดภัยแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน